

INFEKCIJŲ KONTROLĖS REKOMENDACIJOS

Atnaujinant asmens sveikatos paslaugų teikimą ir rengiant Planinių stacionarinių ar ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo įstaigoje planą

**2020 m. gegužės 25 d.
1.2 versija***

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro-Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo (toliau – SAM/OV) 2020 m. balandžio 29 d. sprendimais Nr. V-1018 „Dėl planinių stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo įstaigoje plano rengimo reikalavimų“ ir Nr. V-1019 „Dėl Planinių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo įstaigoje plano rengimo reikalavimų“, asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPĮ) turi parengti **Planinių stacionarinių ar ambulatorinių (įskaitant ambulatorines odontologijos ir burnos priežiūros paslaugas) asmens sveikatos priežiūros paslaugų etapinio atnaujinimo ir teikimo įstaigoje planus** (toliau – Planas).

Plane turi būti nurodyta, kokiomis priemonėmis įgyvendinami visi minėtame SAM/OV sprendime, kituose teisės aktuose ir COVID-19 infekcijos epidemijos metu priimtuose SAM/OV sprendimuose numatyti reikalavimai. Siūloma vadovautis Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje skelbiamomis Lietuvos ir tarptautinių organizacijų rekomendacijomis.

Atkreipiame dėmesį, kad ASPĮ, rengdamos Planus, turi numatyti visus planuojamus vykdyti veiksmus iki tol, kol pasieks pilnas veiklos apimtis. Taip pat reikia numatyti, kaip įstaiga planuoja mažinti apimtis, jei blogėtų epidemiologinė situacija (Tai numatyta SAM/OV sprendimo Nr. V-1019 6 punkte ir SAM/OV sprendimo Nr. V-1018 8 ir 9 punktuose.).

Svarbūs infekcijų plitimo prevencijos etapai ir jų įgyvendinimo rekomendacijos:

1. Būtina užtikrinti, kad į įstaigą nepakliūtų karščiuojantys pacientai, todėl rekomenduojama:
 - a. visada, jei įmanoma, pasirinkti nuotolinę konsultaciją;
 - b. registracijos telefonu ar internetu metu pacientus apklausti ir perspėti dėl simptomų ir kontakto su COVID-19 pacientais ar izoliacijoje esančiais asmenimis;
 - c. atvykusiam į priėmimą pacientui prieš įeinant į patalpas matuoti temperatūrą, pakartotinai apklausti dėl simptomų ir kontakto su COVID-19 pacientais ar izoliacijoje esančiais asmenimis.
2. Kiekvienas į ASPĮ atvykęs pacientas turi dėvėti kaukę. Jei dėl atvykusio paciento dėvimos kaukės kyla abejonių, ar ji saugi ir švari, uždėti naują medicininę kaukę.
3. Darbuotojai turi tinkamai naudoti reikiamas asmens apsaugos priemones (AAP) pagal patvirtintus saugos lygius. Dėl AAP pasirinkimo būtina vadovautis SAM/OV 2020 m.

- balandžio 7 d. sprendimu Nr. V-754 „Dėl asmens apsaugos priemonių naudojimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose pagal saugumo lygius“:
- a. labai svarbu, kad personalas būtų aprūpintas ne tik AAP, bet ir apmokytas tinkamai jas užsidėti, naudoti ir saugiai nusiimti;
 - b. visas AAP dėvėti pagal reikalavimus – medicininės pirštines keisti po kiekvieno kontakto su pacientu, o medicininės kaukes – kai jos sudrėksta ar užsiteršia, bet ne rečiau kaip kas 4 val.;
 - c. įstaigoje nenumatytiems atvejams turi būti sudaryti IV ar V saugumo lygio AAP rinkiniai, nurodyta, kur jie laikomi, ir apie tai informuoti visi darbuotojai.;
 - d. teikiant odontologijos ir burnos priežiūros paslaugas naudoti ne žemesnes kaip III saugumo lygio AAP;
 - e. panaudotos AAP tvarkomos kaip infekuotos atliekos, laikantis Higienos normos HN66:2013 reikalavimų. Atliekas tvarkantis asmuo turi dėvėti AAP;
 - f. SAM/OV gegužės 20 d. sprendimu Nr. V-1228 pripažįstamas netekusiu galios SAM/OV 2020 m. kovo 5 d. sprendimas Nr. V-296 „Dėl panaudotų priemonių rūšiavimo ir saugojimo“.
4. Būtina sureguliuoti pacientų srautus bei užtikrinti minimalius darbuotojų ir pacientų kontaktus:
- a. teikiamos nuotolinės konsultacijos visais atvejais, jei galima;
 - b. po kiekvieno paciento turi būti bent ne mažesnės kaip 10–15 min. pertraukos, kurių metu patalpos pirmiausia vėdinamos, o po to ir valomi / dezinfekuojami paviršiai;
 - c. siekiant užtikrinti reikiamas pertraukas, gydytojas pacientus gali priimti paeiliui dviejuose kabinetuose, kol kitas kabinetas vėdinamas ir valomas;
 - d. pacientai turi būti registruojami ir priimami taip, kad jiems netektų laukti ir kontaktuoti su kitais asmenimis koridoriuose (nenumatytų situacijų atveju būtina pasiūlyti jiems laukti lauke ar automobiliuose);
 - e. apriboti nereikalingą medikų judėjimą įstaigoje ir tiesioginius kontaktus (kava ir užkandžiavimas, rūkymas, aptarimai ir pan.), socialiniam bendravimui pasirinkti saugią aplinką (pvz., pokalbiai lauke, laikantis saugaus atstumo);
 - f. paslaugas pacientams, priklausantiems rizikos grupėms (vyresni, imunosupresiniai ir kt.), teikti pirmoje dienos pusėje;
 - g. vykdant grupinių užsiėmimų (kineziterapijos, psichoterapijos ir kt.) sudaryti pastovias pacientų grupes, užtikrinti bendruosius infekcijų kontrolės reikalavimus (ne mažesnio nei 2 m. atstumo išlaikymas tarp pacientų, rankų higiena, kaukių dėvėjimas).
5. Būtina užtikrinti rankų higienos reikalavimų laikymąsi, įskaitant tinkamą pirštinių naudojimą ir keitimą:
- a. prie įėjimo į kliniką, kiekvieną skyrių ir pan. turi būti rankų antiseptikos tirpalai ir visų atvykstančiųjų bei išvykstančiųjų prašoma dezinfekuoti rankas;
 - b. jei pacientas į įstaigą atvyksta su pirštinėmis, rekomenduojama paprašyti pirštines nusiimti ir dezinfekuoti rankas; jei pacientas nori būti su pirštinėmis – duoti jam naujas vienkartinės pirštines;
 - c. riboti perteklinį personalo pirštinių naudojimą (poilsio metu, tvarkant dokumentus, dirbant kompiuteriu ir kitais atvejais, kai nėra tiesioginio kontakto su pacientais);
 - d. užtikrinti dažną rankų dezinfekciją.
6. Dėl nepalankios epidemiologinės situacijos svarbus ne tik patalpų valymas įprastiniais valikliais, bet ir dezinfekcija laikantis Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“ nurodytų reikalavimų bei gamintojo rekomendacijų, naudoti Lietuvoje registruotus preparatus:

- a. Plane turi būti nurodytos konkrečios įstaigoje naudojamos valymo ir dezinfekcijos medžiagos;
 - b. jei paviršių dezinfekcijai naudojami alkoholiniai arba natrio hipochlorito tirpalai, prieš tai paviršiai turi būti nuvalyti neutraliu valikliu;
 - c. prieš valymą patalpa turi būti vėdinama. Jei patalpoje buvo atliekama aerozolių generuojanti procedūra pacientui, kuriam įtariama ar patvirtinta COVID-19 infekcija, patalpa vėdinama 1–3 val. prieš pradėdant valymą.
7. Plane išdėstoma numatyta aiški tvarka, jei darbuotojui ar pacientui nustatoma COVID-19 infekcija ar pasireiškia simptomai – kokiam įstaigos atsakingam asmeniui ar vadovui pranešama (nurodyti keli telefonų numeriai).
 8. Būtina užtikrinti kasdienį darbuotojų sveikatos stebėjimą, kurį sudaro ne tik temperatūros matavimas, bet ir apklausa, atkreipiant dėmesį į nežymius simptomus (pvz., vieną kartą pakilusią temperatūrą, KTI simptomus, trumpalaikį skonio ar uoslės netekimą ir pan.), bei darbuotojų skatinimas apie tai pranešti (dėl to jiems neturėtų grėsti finansiniai nuostoliai).
 9. ASPI, rengdamos planus, turi aprašyti visus paslaugų atnaujinimo etapus, t. y. nurodyti, kokias paslaugas atnaujinama pirmiausia ir kaip jas plečia vėliau iki pilnos veiklos apimtys. Jei pirminiame Plane, patvirtintame ASPI vadovo ir pateiktame Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui (NVSC), aprašytas tik pirminis paslaugų atnaujinimo etapas ir pradinės apimtys, tai plėsdama paslaugas ASPI Planą turi papildyti, pasitvirtinti ir dar kartą pateikti NVSC. Svarbu, kad teikiamos paslaugos ir taikomi infekcijų prevencijos reikalavimai, aprašyti Plane, atitiktų faktinę paslaugų organizavimo situaciją įstaigoje. Daugiau aktualios informacijos pateikiama Sveikatos apsaugos ministerijos interneto puslapyje www.sam.lt bei Higienos instituto interneto puslapyje <http://hi.lt/korona>.

Rekomenduojama Plane išdėstyti, kaip bus užtikrinamas visų infekcijų kontrolės reikalavimų laikymasis, su Planu visi darbuotojai supažindinami pasirašytinai prieš pradėdant teikti paslaugas.

Įstaigos vadovo patvirtintas Planas siunčiamas Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Parengė:

dr. Rolanda Valintėlienė ir Asta Jurkevičienė.

Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centras

* Rekomendacijos atnaujintos atsižvelgiant į dažniausiai užduodamus klausimus, švelninamas karantino sąlygas bei pasikeitusius teisės aktus.